

ROZVOJOVÁ POMOC JAKO SOUČÁST REGIONÁLNÍHO ROZVOJE NA PŘÍKLADU MOLDAVSKA

Bc. Radek Feix

OBSAH

- ✖ obecná charakteristika Moldavské republiky
- ✖ problémové faktory brzdící rozvoj státu
- ✖ hlavní rozvojoví partneři Moldavska a oblasti jejich podpory
- ✖ vývoj vybraných indikátorů rozvoje

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ROZVOJ MOLDAVSKÉ REPUBLIKY

- ✗ nízká konkurenceschopnost průmyslu
- ✗ neefektivita zemědělství
- ✗ závislost na zemědělské produkci
- ✗ separatistická oblast Podněsteří
- ✗ energetická závislost na RF
- ✗ neefektivita státní správy/samosprávy

HLAVNÍ AKTÉŘI RP V MOLDAVSKU

- ✖ Členové Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC) při Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)
 - + Evropská unie (skrze EK a s ní související instituce)
 - + USA, Švédsko, Nizozemsko, Německo, ...
- ✖ Skupina Světové banky
- ✖ Organizace spojených národů

OBJEM OFICIÁLNÍ ROZVOJOVÉ POMOCI MOLDAVSKU OD ČLENŮ DAC/OECD

čistá ODA z bilat. vztahů (mil. USD)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	celkem 00-10
Institute EU	5,3	4,64	11,27	8,48	10,04	40,44	26,22	66,26	81,86	106,22	138	498,73
USA	35	43,51	56,91	41,7	32,76	30,09	23,89	18,94	35,87	32,17	19,39	370,23
Švédsko	2,41	2,55	4,57	4,55	7,22	8,52	11,86	17,11	13,54	20,65	12,45	105,43
Nizozemsko	13,47	15,15	3,47	4,91	5,6	8,3	7	7,95	6,93	2,09	5,62	80,49
Německo	1,9	1,88	2,4	5,52	6,25	7,81	9,42	9,28	10,72	9,02	8,67	72,87
Velká Británie	1,11	2,53	3,32	5,31	4,86	2,96	3,42	6,8	6,1	3,22	14,46	54,09
Japonsko	2,63	8,15	5,91	4,3	3,33	3,71	6,11	5,7	9,58	3,07	0,93	53,42
Švýcarsko	1,77	1,97	2,15	3,27	3,22	5,34	6,01	5,77	7,94	7,28	8,65	53,37
Francie	1,03	1,08	2,29	2,71	4,19	4,48	6,63	7,26	7,32	7,03	6,44	50,46
Rakousko	0,18	0,15	0,8	2,09	2,59	6,65	1,96	3,95	4,5	3,5	3,68	30,05
Norsko	0,65	0,98	1,09	2,27	1,31	2,76	2,74	3,19	4,92	3,69	3	26,6
Řecko	0,46	0,27	0,31	1,67	2,09	1,59	2,51	2,94	2,11	1,8	1,21	16,96
Dánsko	0	0	1,47	0	1,94	0,9	0,41	0,08	0,21	0,34	2,69	8,04
Itálie	0,65	0,25	0,4	1,14	0,08	0	0,11	1,24	0,49	0,67	1,44	6,47
Finsko	0,07	0,15	0,46	0,04	0,04	0,13	0,82	1,12	1,4	0,8	1,22	6,25
Kanada	0,12	0,05	0,32	0,5	0,58	0,62	0,23	0,35	0,16	0,01	0,16	3,1
Španělsko	0,03	0,01	0,01	0,03	0,01	0,06	0,01	0,65	1,8	0,39	0,06	3,06
Lucembursko	0	0,01	0,35	0,29	0,39	0,07	0,2	0,2	0,24	0,31	0,28	2,34
Irsko	0,03	0,02	0,09	0,07	0,02	0,15	0,06	0,28	0,13	0,05	0,02	0,92
Belgie	0	0,1	0,02	0,03	0,07	0,24	0,11	0,08	0,14	0,04	0	0,83
Jižní Korea	0,05	0,01	0,04	0,06	0,09	0,08	0	0	0,06	0	0,06	0,45
Portugalsko	0	0	0	0,01	0	0	0	0,22	0,01	0,01	0	0,25
Austrálie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nový Zéland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem za rok	66,86	83,46	97,65	88,95	86,68	124,9	109,72	159,37	196,03	202,36	228,43	1444,41

KLÍČOVÝ PARTNER MOLDAVSKA – EVROPSKÁ UNIE

- ✖ Mezi lety 1991-2009 poskytnuto přes 500 mil. EUR, na roky 2010-2013 plánováno dalších 500 mil. EUR
- ✖ Nynější spolupráce skrze Roční akční programy (spadající pod Evropský nástroj sousedství a partnerství)
- ✖ **Národní orientační program 2011-2013** se zaměřuje na politické a socioekonomické reformy, jež spadají pod tři prioritní sektory:
 - + **dobrá správa, vláda zákona a základní práva** (dále také reformy veřejné správy a zprostředkovávání nových moldavsko-unijních smluv);
 - + **sociální a lidský rozvoj** (vzdělávání, sociální ochrana, reformy zdravotnictví a trhu práce);
 - + **obchod a udržitelný rozvoj** (vyjednávání o DCFTA, regionální a místní rozvoj, životní prostředí a hospodaření s energií).
- ✖ Další cíl EU: rozvoj vzájemného těsného vztahu v souvislosti s realizací Evropské politiky sousedství (konkrétně politiky Východní sousedství)

OBLASTI ČINNOSTI DALŠÍCH VÝZNAMNÝCH PARTNERŮ MOLDAVSKA

- ✘ **USA:** podpora ekonomického růstu (konkurenceschopnost, podnik. prostředí); demokratické správy (transparentnost a efektivita VS)
- ✘ **Švédsko:** podpora dobré správy; využívání obnovitelných zdrojů energie, zefektivňování energetického managementu; rozvoj trhu (konkurenceschopnost)
- ✘ **Nizozemsko:** podpora dobré správy; snižování chudoby (malé sociální programy)
- ✘ **Německo:** rozvoj venkova (zemědělství), občanský rozvoj (boj s korupcí, komunální služby), ekonomický rozvoj a zaměstnanost (poradenství při vykonávání HP, asistence při reformách školství, zefektivňování privatizace)

SKUPINA SVĚTOVÉ BANKY

- ✖ do roku 2012 :
 - + skrze **Mezinárodní rozvojovou asociaci** a **Mezinárodní banku pro obnovu a rozvoj Moldavsku** přiznáno téměř 1,1 mld. USD
 - + přes **Mezinárodní finanční korporaci** a **Mnohostrannou agenturu pro investiční záruky** bylo Moldavsku poskytnuto financování a záruky ve výši 295 mil. USD
 - + realizováno přes 340 trustových fondů v hodnotě přesahující 200 mil. USD
- ✖ tři čtvrtiny objemu získaných zdrojů byly směřovány do dvou sektorů:
 - + podpora vykonávání reforem HP (46%) a
 - + podpora rozvoje průmyslové infrastruktury (20%);zbývající zdroje byly určeny na rozvoj venkovských oblastí (14%), lidskému rozvoji (11%), dále finančnímu a soukromému sektoru (8%).

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ

v rámci OSN plynul hlavní objem podpory od:

- ✘ Mezinárodního fondu pro zemědělský rozvoj (IFAD): zaměření na rozvoj a poskytování na finančních služeb pro sektor zemědělství (mikrofinancování); zvyšování standardů kvality pěstované produkce
- ✘ Rozvojového programu OSN (UNDP): zaměření na projekty v oblasti institucionálního rozvoje; spravedlnosti a LP; ŽP; snižování chudoby a místního rozvoje (transparentnost správy, zapojení občanů do záležitostí místní správy)

CELKOVÝ PRŮŘEZ TEMATICKÝMI OBLASTMI PODPORY

- ✖ Reformy ve veřejné a soukromé sféře
- ✖ Rozvoj venkovských oblastí a zvyšování kvalifikace lidského kapitálu
- ✖ Podpora malých a středních podniků
- ✖ Rozvoj efektivního zemědělství a konkurenceschopnosti
- ✖ Rozvoj sektoru sociálních a zdravotních služeb, snižování chudoby

VÝVOJ VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ ROZVOJE

× 1. HDP

HDP (běžné ceny)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mln. USD	1,288	1,481	1,662	1,981	2,598	2,988	3,408	4,402	6,055	5,439	5,812
roční růst (%)	11	15	12	18	24	16	12	24	27	-10	6

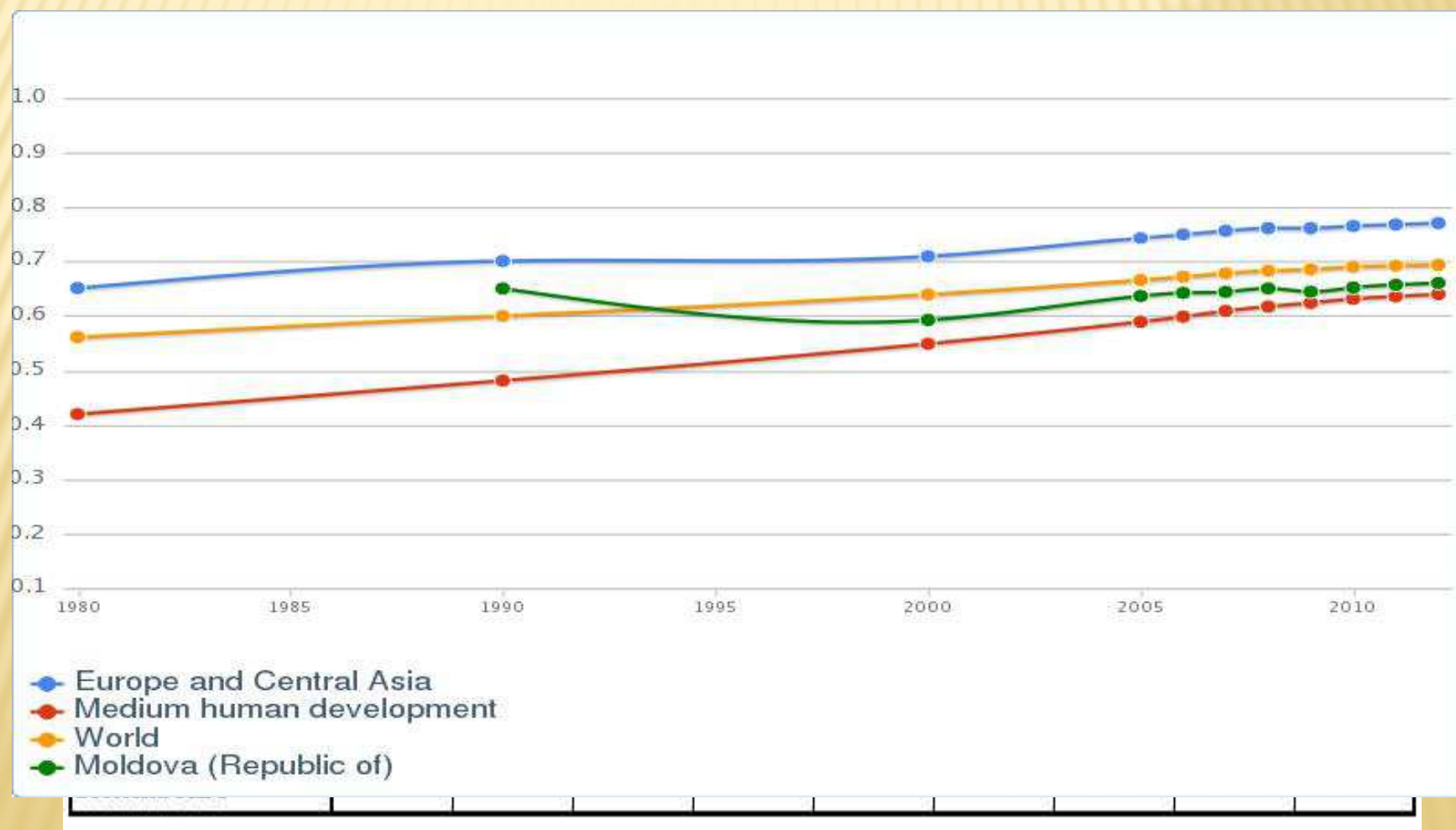
sektorová zaměstnanost	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
zemědělství (podíl na celk. zaměstnanosti, %)	48,9	50,9	51	49,6	43	40,5	40,6	33,6	32,8	31,1
průmysl (podíl na celk. zaměstnanosti, %)	13,7	13,9	13,9	14,4	16	16,2	16	18,2	18,7	19,7

prímé zahraniční investice (PZI)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
čisté PZI (mln. USD)	127,46	103,32	83,60	73,64	147,79	190,86	259,40	523,90	695,38	138,57	193,90	260,45
čistý příliv PZI (% HDP)	9,90	6,98	5,06	3,72	5,69	6,38	7,59	12,18	11,50	2,54	3,34	4,49

průmysl (%)	21,7	24,1	23,2	24,5	17,3	16,3	15,6	14,8	14,3	13,1	13,2
zemědělství (%)	29	26	24,1	21,5	20,5	19,5	17,4	12	10,7	10,1	14,3
služby; ostatní (%)	49,2	49,9	52,7	54	62,2	64,1	67	73,2	75	76,8	72,5

VÝVOJ VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ ROZVOJE

✖ 4. HDI – Index lidského rozvoje

VÝVOJ VYBRANÝCH INDIKÁTORŮ ROZVOJE

✖ 5. příjmová chudoba

Vývoj příjmové chudoby v Moldavsku	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
úroveň chudoby ve městech (% z celkové městské populace)	x	x	x	x	x	24,8	18,4	15,2	12,6	10,4	
Index demokracie - Moldavsko						2006	2008	2010	2011	2012	
úroveň chudoby (% z celkové	hodnocení oblasti I: volební proces a pluralismus					9,17	9,17	8,75	8,75		
úroveň chudoby pohledu (% c	hodnocení oblasti II: fungování vlády					4,29	4,29	5,71	5		
podíl celkové	hodnocení oblasti III: účast na politice					6,11	6,11	6,11	5,56		
pod 2 USD*	hodnocení oblasti IV:										
p index vnímání kurupce	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
p hodnocení	2,6	3,1	2,1	2,4	2,3	2,9	3,2	2,8	2,9	3,3	2,9
* pozice	74	63	93	100	114	88	79	111	109	89	105
počet zkoumaných zemi	90	91	102	133	145	159	163	179	180	180	178

Děkuji za pozornost